2 példányban

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KB KÖZIGAZGATÁSI ÉS ADMINISZTRATIV OSZTÁLYA

SZIGORUAN BIZALMAS !
Bp., 1975. november 13.
Kad/37/24/1975. sz.
Készült: 1 + 8 példányban

Simon György

Varga Zoltánné

I. VII. 14
Dr. Tóth László

Emlékeztető

a Koordinációs Bizottság 1975. november 12-i üléséről

Jelen voltak: Biszku Béla, Rácz Sándor, Benkei András, Szakács Ödön, Szijártó Károly, Markója Imre és Borics Gyula elvtársak.

Napirend:
1./ Előterjesztés a szakszervezeti jogsegélyszolgálat tapasztalatairól és továbbfejlesztéséről.
2./ A Koordinációs Bizottság munkaterve.
3./ Különfélék.

Állásfoglalások:

1./ A bizottság a jogsegélyszolgálatra vonatkozó előterjesztést - az elhangzott kiegészitésekkel - tudomásul veszi.

Ezek szerint: A szakszervezeti jogsegélyszolgálatot meg kell szervezni - a már korábban kijelölt vállalatokon és más szerveken felül - minden "kiemelt", továbbá az "A" és a "B" kategóriába sorolt állami vállalatnál és az ebbe a körbe tartozó olyan ipari szövetkezetnél, ahol szakszervezet működik.

A jogsegélyszolgálat feladatkörét, eljárásának módozatait pontosabban körül kell határolni.

Gondoskodni kell arról, hogy az aktivisták megfelelő képzést kapjanak.

Magyar Országos Levéltár

A Társadalomtudományi Intézet tapasztalatairól tájékozódni kell.

2./ A tanácsoknál az ügyfélfogadás rendjét felül kell vizsgálni és olyan intézkedések meghozatalát kell kezdeményezni, amely elősegiti azt a törekvést, hogy a dolgozók munkahelyükről indokolatlanul ne maradjanak távol.

Az intézkedéseket a Közigazgatási és Adminisztrativ Osztály kezdeményezze és segitse azok kidolgozását.

3./ Egyetért a bizottság azzal, hogy a hivatalos személy elleni büncselekmények nyomozását és a vádemelés rendjét a Legfőbb Ügyészség - a Belügyminisztériummal egyeztetve - szabályozza.

4./ A külföldi cigarettával való üzérkedés kérdésében Szijártó elvtárs konzultáljon Szurdi elvtárssal.

6./ A bizottság a munkatervet a melléklet szerint módositja és jóváhagyja.

/Dr.Borics Gyula/

Magyar Országos Levéltár

377

KAO/37/21/75

IGAZSÁGÜGYMINISZTER

MUNKAÜGYI MINISZTER

Tervezet
1975. november 5.
Mell.: 1 db
Egyetért:

ELŐTERJESZTÉS

a Minisztertanácshoz

a szakszervezeti jogsegélyszolgálat tapasztalatairól

I.

1. A Minisztertanács 2031/1974./VIII.18./ sz. határozata az igazságügyminiszter és a munkaügyi miniszter feladatává tette, hogy számoljon be a szakszervezeti jogsegélyszolgálat tapasztalatairól. Ezért az Igazságügyi Minisztérium, a Munkaügyi Minisztérium, a Pénzügyminisztérium, a Minisztertanács Tanácsi Hivatala és a Magyar Jogász Szövetség munkatársai vizsgálatot végeztek azoknak a vállalatoknak többségénél, amelyeknél a jogsegélyszolgálatot megszervezték. A vizsgálatban a Szakszervezetek Országos Tanácsának munkatársai is részt vettek; egyéb tekintetben is támaszkodtunk a SZOT és az ágazati szakszervezetek megállapításaira. Hasznositottuk az állami szerveknek a jogsegélyszolgálattal összefüggő tapasztalatait. Mindezek alapján jelentésünket a következőkben terjesztjük elő.

A szakszervezetek a jogsegélyszolgálatot annál az 50 vállalatnál, intézménynél és 1 ipari szövetkezetnél szervezték meg, amelyet a SZOT és a munkaügyi miniszter kijelölt. E vállalatok dolgozóinak és nyugdijasainak száma mintegy félmillió. A SZOT - az IM, MüM és PM egyetértésével - a jog-

Magyar Országos Levéltár

365

segélyszolgálat megszervezéséhez és működéséhez irányelveket adott ki. A szakszervezetek a jogsegélyszolgálati bizottságok vezetői részére kéthetes tanfolyamot rendeztek, az uj intézmény segitésére társadalmi bizottságot hoztak létre, utmutatót adtak ki. Megtörtént a jogsegélyszolgálatban közreműködők megbizása, a tárgyi és pénzügyi feltételek biztositása; elkészitették a jogsegélyszolgálatnak a helyi szervezeti és működési szabályzatait. A jogsegélyszolgálat a kijelölt vállalatok többségénél 1975 januárjában megkezdte a munkáját, néhány vállalatnál az 1-3 hónapot késett.

e/ Tulnyomórészt munkások vették igénybe a jogsegélyszolgálatot. A gyakorlatban az irányelvek szerinti kört tágitották, mert pl. a dolgozó /nyugdijas/ halála esetén a hozzátartozójának a társadalombiztositással, nyugdijjal összefüggő ügyében is eljártak. A kijelölt vállalatok dolgozóinak több, mint 3 %-a konkrét ügyben fordult a jogsegélyszolgálathoz, ez eddig mintegy 16 000 ügyet jelentett. Főleg a nagy és középvállalatoknál fordultak a jogsegélyszolgálathoz; a kis vállalatoknál havonta csak 2-3 ügy volt.

Az ügyek tulnyomó részében a jogsegélyszolgálat tanácsot adott a hozzá fordulóknak, vagy beadványt készitett. A jogsegélyszolgálati bizottság tagjai személyesen eljártak a vállalati, tanácsi szerveknél, az ügyek egy kis részében a bíróságnál, ügyészségnél is. A jogsegélyszolgálat általános jogpropagandát is kifejtett.

A jogsegélyszolgálatnál nagyobb számban merültek fel munkaviszonnyal, nyugdijjal, társadalombiztositással összefüggő kérdések, ezeket rendszerint a vállalati szervek gyorsan elintézték. Többször fordultak családjogi problémával a jogsegélyszolgálathoz, amely a jogi képviseletet is ellátta több gyermektartásdij iránti perben és házassági bontóperben. A tanácsi szerveknél a jogsegélyszolgálat leggyakrabban lakásügyben, épitési, szabálysértési, eltartási, birtokháboritási

[illegible]

az adóügyekben, bölcsődei-óvodai felvételi ügyekben járt el. Többször előfordult, hogy a jogsegélyszolgálat az ingatlan-adásvételről szerződést készitett.

Érvényesült az, hogy a jogsegélyszolgálat a dolgozók azámára ingyenes. A jogsegélyszolgálatban részt vevők elhárították az olyan - szórványosan mutatkozó - törekvést, amely akár csak burkolt formában is az ellenszolgáltatásra irányult.

b/ A jogsegélyszolgálat ellátására tulnyomórészt bizottságot alakitottak, amely 2-25 tagból áll. E bizottságban általában egy vagy több jogász van, emellett a munkajogi, munkavédelmi, társadalombiztositási, államigazgatási ügyekben jártas személy is. Mintegy 120 jogász és kb. 250 más személy látja el a jogsegélyszolgálatot. Több helyen a bizottságba delegált egyes küldöttek tagsága formális.

Azoknál a vállalatoknál, amelyeknek vidéki gyáregységeik is vannak, ezeket nemegyszer figyelmen kivül hagyták a jogsegélyszolgálat szempontjából.

A jogsegélyszolgálatot ellátó jogászok tulnyomórészt az adott vállalatnál vannak munkaviszonyban, és e főfoglalkozásuk mellett látják el a jogsegélyszolgálatot. Vannak olyan jogtanácsosok, akiknek főfoglalkozása a jogsegélyszolgálat ellátása. Néhány helyen nyugdijas jogtanácsos, biró, tanácsi dolgozó végzi ezt a tevékenységet. Az irányelvek lehetővé teszik, hogy a jogsegélyszolgálatot olyan ügyvédi munkaközösség /ügyvéd/ lássa el, akit erre az igazságügyminiszter a SZOT-tal egyetértésben kijelölt. A kijelölt 300 ügyvéd közül csak 10 ügyvédet vontak be a munkába. Emellett egy-egy konkrét ügyben a jogi képviseletet ügyvédre bizták. A jogsegélyszolgálat munkáját vállalatonként általában 1-2 ügyviteli dolgozó segiti.

Magyar Országos Levéltár

A jogsegélyszolgálatban rendszeresen közreműködők általában anyagi juttatást kapnak, amelynek összege főfoglalkozás esetén átlag havi 4000 Ft, a főfoglalkozás mellett ellátott munka esetén általában 1000 Ft körül van /500-2000 Ft közötti összeg/. Az utóbbihoz igazodik az ügyvédek részére fizetett átalány is. A bizottságok nem jogász tagjai a tulnyomórészt eseti közreműködésüket társadalmi munkában látják el.

c/ A jogsegélyszolgálat - amely a szakszervezetek régi, érdekvédelmi hagyományát uj formában tovább folytatja-, népszerű a dolgozók között. A szakszervezetek mozgalmi tevékenységükkel előmozditották a fejlődését. E munkájukban támaszkodnak a pártszervezetek irányitására, más társadalmi szervezetek közreműködésére. Különösen a Párt XI. kongresszusának határozata alapján lendült fel az a munka, amely kapcsolódik a szocialista demokrácia továbbfejlesztéséhez, az állami szervek munkájának megjavitásához. A szakszervezetek tehát a társadalmi és állami szervekkel együtt végezték a jogsegélyszolgálat működtetését, szem előtt tartva, hogy a jogsegélyszolgálatban a szakszervezeti jelleg domborodjék ki. Helyenként azonban a hivatal-jellegre, a bürokratizmusra utaló jelenségek mutatkoztak. Főleg ott, ahol nagyobb "irodát" hoztak létre, a jogsegélyszolgálat - mintegy önálló szervként - a vállalattal és más szervekkel közvetlenül akart mellérendeltségi viszonyban kerülni.

A vállalatok vezetői általában helyeslik a jogsegélyszolgálat megszervezését, többségük segiti a munkáját, a gazdasági vezetők és a szakszervezeti szervek együttmüködnek. A vállalatok általában megteremtették a jogsegélyszolgálat működéséhez szükséges tárgyi és egyéb feltételeket, a kisebb vállalatoknál azonban ezek gyakran nem megfelelőek.

Magyar Országos Levéltár

A tanácsi szervek és a jogsegélyszolgálat között - néhány kivétellel - jó kapcsolat alakult ki. Az MTTI intézkedésére a fővárosi, megyei tanácsok vb titkárai is figyelmet fordítottak erre. A tanács dolgozói az üzemekben jogi tájékoztató előadást tartanak, a jogsegélyszolgálat fogadóóráján felvilágosítást adnak, ellátják a dolgozókat nyomtatványokkal, kihelyezett tanácsi ügyfélszolgálatot végeznek. A jogsegélyszolgálatot segítette, de a tanácsi munkát is könnyítette az, hogy a jogsegélyszolgálat részéről eljáró személyt a tanácsi szervek az ügyfélfogadási időn kívül is fogadták, és az ügyeket lehetőleg azonnal elintézték. A jó módszerek elterjesztésében a Közalkalmazottak Szakszervezetének helyi szervezete is közreműködött.

A jogsegélyszolgálat kivételesen a bíróságnál, esetleg a rendőrségnél, ügyészségnél is eljárt, és ellátta a képviseletet. Ezek a szervek is segítették a jogsegélyszolgálatot. Kezdetben bizonytalanság volt abban, hogyan alakul a polgári és büntető ügyekben a jogsegélyszolgálat részéről eljáró személy képviseleti joga. A kérdés már rendezett.

2. A tapasztalat szerint a szakszervezeti jogsegélyszolgálat a nagy és középvállalatoknál elérte az eléje tűzött célt; a kis vállalatoknál és több nagyvállalat vidéki telephelyén azonban nem végzett számottevő munkát.

a/ Ahol a jogsegélyszolgálat jól működött, ott segítette a dolgozók, köztük elsősorban a munkások jogainak védelmét. A dolgozók egyszerű módon tájékozódhattak jogaikról, és ingyenes segítséget kaptak ezek érvényesítéséhez. Ez hozzájárult a jó munkahelyi közérzethez, erősítette a dolgozóknak a munkahelyükhöz és a szakszervezet'oz fűződő kapcsolatát, a munkahelyi demokráciát.

A dolgozók a jogi ügyeikben mentesültek az utánjárástól, ritkábban estek ki a termelésből. A vállalatnak a

Magyar Országos Levéltár 364

jogsegélyszolgálatra forditott kiadásai a nagy és középvállalatoknál megtérülnek abban a termelési értékben, amit a dolgozók annak következtében állitanak elő, hogy nem kell eltávozást kérniük ügyeik intézésére.

A jogsegélyszolgálat bevezetésének olyan hatása is volt, hogy az üzemi párt- és szakszervezeti szervekhez a dolgozók ritkábban fordultak a jogi ügyeikkel, mert ezeket a jogsegélyszolgálatnál intézték el. Igy a párt- és szakszervezeti szervek az ilyen operativ feladatoktól mentesültek, viszont a jogsegélyszolgálat irányitása és segitése ujabb feladatot jelentett a számukra.

A vállalat belső élete szempontjából jelentős, hogy a jogsegélyszolgálat csökkenti a munkaügyi döntőbizottságok elé kerülő viták számát, elejét veszi a munkaügyi vitáknak, és az a munkahelyi légkört javitja.

b/ A jogsegélyszolgálat kedvező hatással van az állami - elsősorban a tanácsi - szervek tevékenységére is. Ebben az irányban hat a jogi felvilágositó munka. Főleg a beadványok készitése és az előkészitő eljárások, a jogi képviselet során alakult ki az állami szervek és a jogsegélyszolgálat között olyan kapcsolat, amely az állami szervek munkája szempontjából is hasznos. Másrészt kedvezőtlen tapasztalatok is vannak: a jogsegélyszolgálat részéről eljáró egyes személyek szakmai ismereteinek vagy gyakorlatának hiányossága az állami szervek munkáját nehezitette.

II.

A tapasztalatok alapján megállapitható, hogy a szakszervezeti jogsegélyszolgálat a kijelölt vállalatok többségénél, főleg a nagy és középvállalatoknál hasznos munkát

Magyar Országos Levéltár

365

végzett. A párt-, szakszervezeti, munkahelyi vezetők, a jogsegélyszolgálatban közreműködők és a dolgozók véleménye az, hogy a jogsegélyszolgálatra szükség van. Felszínre került azonban több olyan körülmény, amely a jogsegélyszolgálat munkájának akadálya.

A jogsegélyszolgálat továbbfejlesztésére a következőket javasoljuk:

1. a/ A jogi tájékoztató, felvilágosító, tanácsadó munka továbbra is a jogsegélyszolgálat legfontosabb feladata.

A jogsegélyszolgálat a tanácsadáson túlmenően működjék közre a munkaügyi, társadalombiztosítási, családjogi ügyekben és az egyes tanácsi - pl. a dolgozók lakásmegoldását segítő - eljárásokban. A vagyonjogi ügyekben általában a tanácsadásra kell szorítkozni. Külön meg kell vizsgálni, hogy az ingatlan-adásvételi szerződés elkészítése a jogsegélyszolgálat részéről mikor indokolt.

A dolgozó /nyugdíjas/ halála esetén a hozzátartozójának az ügyében a jogsegélyszolgálat járhasson el, ha az ügy a meghalt személy munkaviszonyával, a nyugdíjjal vagy társadalombiztosítási szolgáltatással függ össze.

b/ A jogsegélyszolgálatnak bizottsági formában történő ellátását indokolt fenntartani /lehetővé téve, hogy adott esetben ne bizottság, hanem egy-két személy végezze a jogsegélyszolgálat munkáját/. A jogsegélyszolgálati bizottságban mindenütt vegyen részt jogász. Jobban támaszkodni kell azokra, akik társadalmi munkában végzik a jogsegélyszolgálatot. Elsősorban ezeknél fokozni kell az erkölcsi elismerést. Másrészt nincs szükség a bizottságban a formális tagokra. A társadalmi szervek, üzemegységek akkor is segítséget adhatnak, ha képviselőjük nem tagja a jogsegélyszolgálati bizottságnak.

Magyar Országos Levéltár

366

A jogsegélyszolgálatba jobban be kell kapcsolni a nyugdijas birákat, ügyészeket, jogtanácsosokat, továbbá az ügyvédeket. Az ügyvédek bevonása főként a képviselet terén indokolt.

Erősiteni kell a jogsegélyszolgálat szakszervezeti jellegét. A jogsegélyszolgálatot a szakszervezet irányitása alatt kell végezni. Továbbra is a vállalati szakszervezeti szerv /SZB/ rendelkezzék önálló jogi személyiséggel, pénzügyi eszközökkel. Nem kell megengedni, hogy külön irodát, hivatali jellegü intézményt alakitsanak a jogsegélyszolgálatból.

A jogsegélyszolgálatban közremüködők 1975 elején megállapitott dijait az elvégzett és várható munkához kell arányositani.

c/ A vállalatok gondoskodjanak a jogsegélyszolgálat anyagi, technikai ellátottságának megjavitásáról. Negyedévenként előre utalják át a jogsegélyszolgálat müködéséhez szükséges összeget a szakszervezetnek. Az ezzel összefüggő pénzügyi kérdéseket és a jogsegélyszolgálatot ellátók dijazását szabályozni kell.

Az államigazgatási, tanácsi szervek segitsék jobban a jogsegélyszolgálatot. Tanácsi dolgozók esetenként vegyenek részt a jogsegélyszolgálat fogadóóráin. A helyi tanácsok ügyfélszolgálati irodái adjanak tájékoztatókat, nyomtatványokat a jogsegélyszolgálatnak. Másrészt a jogsegélyszolgálat járuljon hozzá a tanácsi ügyintézés hiányosságainak felszámolásához. A jogsegélyszolgálat ilyen tapasztalatainak elemzése és összesitése a szakszervezetek feladata. A SZOT az ezzel összefüggő megállapitásairól, javaslatairól tájékoztassa a Minisztertanácsot.

A biróságok, ügyészségek is segitsék a jogsegélyszolgálatot. Eljárásuk során biztositani kell az egységes gyakorlatot a jogsegélyszolgálat müködésével összefüggő kérdésekben.

Magyar Országos Levéltár

367

A jogsegélyszolgálatot el kell látni hivatalos lapokkal, szakkönyvekkel. Gondoskodni kell a jogsegélyszolgálatban részt vevők továbbképzéséről, szakmai és politikai ismereteik fejlesztéséről.

2. A jogsegélyszolgálatot - a már eddig is kijelölt vállalatokon felül - minden kiemelt, továbbá "A" és "B" kategóriába sorolt állami vállalatnál, valamint ez ebbe a körbe tartozó olyan ipari szövetkezetnél meg kell szervezni, ahol szakszervezet működik.

3. A jogsegélyszolgálat továbbfejlesztése céljából javasoljuk a csatolt minisztertanácsi határozat meghozatalát és az 1974. évi SZOT-irányelvek módosítását.

III.

HATÁROZATI JAVASLAT

1. A Minisztertanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

2. A Minisztertanács "a szakszervezeti jogsegélyszolgálatról" szóló minisztertanácsi határozat tervezetét elfogadja, és elrendeli a Határozatok Tárában való közzétételét.

Budapest, 1975. november 5.

Magyar Országos Levéltár

KBO/37/21/75

Melléklet

A Minisztertanács

...../1975. /...../ Mt.h. számu

h a t á r o z a t a

a szakszervezeti jogsegélyszolgálatról

A Minisztertanácsa a következő határozatot hozza:

1. A szakszervezeti jogsegélyszolgálatot meg kell szervezni - a már korábban kijelölt vállalatokon és más szerveken felül - minden kiemelt /"K"/, továbbá "A" és "B" kategóriába sorolt állami vállalatnál, valamint az ebbe a körbe tartozó olyan ipari szövetkezetnél, ahol szakszervezet müködik.

Határidő: 1976.december 31.

2. A jogsegélyszolgálat az 1. pontban nem említett, más állami vállalatnál akkor szervezhető meg, ha ennek feltételei biztositottak, és a szakszervezet illetékes szerve egyetért.

3. A Minisztertanács felkéri a Szakszervezetek Országos Tanácsát, hogy - az igazságügyminiszterrel, a munkaügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértésben - egészitse ki, illetőleg módositsa "a szakszervezeti jogsegélyszolgálat megszervezéséről és müködéséről" szóló irányelveket az eddigi tapasztalatok figyelembevételével.

Ennek során vegye figyelembe különösen az alábbiakat:

Magyar Országos Levéltár

369

a/ A jogi tájékoztató, felvilágositó, tanácsadó munka továbbra is a jogsegélyszolgálat legfontosabb feladata. A tanácsadáson tulmenően a jogsegélyszolgálat egyéb közremüködése főleg a munkaügyi, társadalombiztositási, családjogi ügyekben és az ugyes tanácsi eljárásokban indokolt; a vagyonjogi ügyekben általában a tanácsadásra kell szoritkozni.

b/ A gyakorlati tapasztalatok alapján célszerü ujból meghatározni azoknak a személyeknek a körét, akik a jogsegélyszolgálat igénybevételére jogosultak.

c/ A jogsegélyszolgálati munkába jobban kapcsolják be a jogászokat, Egyuttal jobban támaszkodni kell azokra, akik társadalmi munkában végzik a jogsegélyszolgálatot; elsősorban ezek kapjanak több elismerést.

A jogsegélyszolgálatban közremüködők munkájáért járó anyagi juttatást a végzett munkával arányban ujból meg kell állapitani.

d/ Meg kell őrizni a jogsegélyszolgálat szakszervezeti jellegét. El kell kerülni, hogy a jogsegélyszolgálat hivatali jellegü intézménnyé alakuljon.

4. A Minisztertanács felkéri a Szakszervezetek Országos Tanácsát, hogy - az igazságügyminiszterrel, a munkaügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértésben - szabályozza a szakszervezeti jogsegélyszolgálattal összefüggő pénzügyi és munkadijazási kérdéseket.

Határidő: 1976. december 31.

Magyar Országos Levéltár

370

5. A Minisztertanács felkéri a Szakszervezetek Országos Tanácsát, hogy a jogsegélyszolgálat tevékenysége során szerzett általánosítható tapasztalatokat, amelyek az állami szervek munkáját egyszerűbbé, eredményesebbé tehetik, rendszeresen elemezze, és megállapításairól, javaslatairól tájékoztassa a Minisztertanácsot.

6. A tanácsi és más államigazgatási szervek, a bíróságok, az ügyészségek és a rendőrség segítsék fokozottabban a jogsegélyszolgálat eredményes tevékenységét.

7. Ez a határozat 1976. január 1-én lép hatályba.

Ezzel egyidejűleg a szakszervezeti jogsegélyszolgálatról szóló 2031/1974./VIII.18./ Mt.h. számú határozat 1. pontjának b/ alpontja és 5. pontja a hatályát veszti.

Magyar Országos Levéltár

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KB KÖZIGAZGATÁSI ÉS ADMINISZTRATIV
OSZTÁLYA

Bp., 1975. november 3.

Kad/37/21/1975.sz.
Készül: 1+8 példányban

Simon György

Varga Zoltánné

E l ő t e r j e s z t é s

a koordinációs értekezletre
a szakszervezeti jogsegélyszolgálat tapasztalatairól és
továbbfejlesztéséről

I.

Az MSZMP KB 1974. március 19-20-i határozata a ~~munkások~~ munkavállalók érdekében szakszervezeti jogsegélyszolgálat létrehozását határozta el. A Minisztertanács 2031/1974. /VIII.18./ sz. határozata szerint a jogsegélyszolgálatot - kisérletképpen - a SZOT és a munkaügyi miniszter által kijelölt 50 vállalatnál és egy ipari szövetkezetnél szervezték meg. A szakszervezeti jogsegélyszolgálat megszervezéséhez és müködéséhez a SZOT - az igazságügyminiszterrel, a munkaügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértésben - irányelveket adott ki. Az irányelvek szerint a jogsegélyszolgálat feladata a felvilágositás, tanácsadás, jogpropaganda, valamint a dolgozók jogi képviselete a biróságok, hatóságok és egyéb szervek előtt.

A kijelölt vállalatoknál a jogsegélyszolgálat 1975 januárjában kezdte meg tevékenységét. Hét hónap alatt /1975. augusztus 1-ig/ mintegy 16.000 üggyel foglalkoztak; ezek tulnyomó részében tanácsot adtak, vagy beadványt készitettek, sok esetben eljártak vállalati, tanácsi szerveknél, az ügyek kisebb részében pedig biróságnál és ügyészségnél is. A jogsegélyszolgálat általános jogpropagandát is végzett.

A jogsegélyszolgálatnál nagyobb számban merültek fel munkaviszonnyal, nyugdijjal, társadalombiztositással összefüggő kérdé-

Magyar Szocialista Levéltár

357

sek. Többször fordultak családjogi problémával a jogsegélyszolgálathoz, amely a jogi képviseletet is ellátta néhány gyermektartásdij iránti és házassági bontóperben. A tanácsi szerveknél a jogsegélyszolgálat leggyakrabban lakásügyben, épitési, szabálysértési, eltartási, birtokháboritási és adóügyekben, bölcsődei-óvodai felvételi ügyekben járt el.

Az is előfordult, hogy a jogsegélyszolgálat végrendeletet, vagy ingatlan adás-vételi szerződést készitett.

A jogsegélyszolgálat ellátására általában 2-25 tagu bizottságokat alakitottak, melyekben egy vagy több jogász, valamint munkajogi, munkavédelmi, társadalombiztositási és államigazgatási ügyekben jártas személyek vesznek részt.

II.

A szakszervezeti jogsegélyszolgálat müködésének tapasztalatai kedvezőek, hamar népszerü lett a dolgozók között, bizalommal fordultak a jogsegélyszolgálat tagjaihoz. Ingyenes tanácsadást, jogvédelmet kaptak, sok utánjárástól mentesültek, ritkábban estek ki a termelésből. Javult a dolgozók munkahelyi közérzete, erősödött a dolgozóknak a munkahelyhez és a szakszervezethez füződő kapcsolata.

Megmutatkozott a jogsegélyszolgálat bevezetésének kedvező hatása abban is, hogy a dolgozók jogi ügyeikkel ritkábban fordultak az üzemi párt- és szakszervezeti szervekhez, s ezért ezek mentesülnek az ilyen ügyek intézésétől. A jogsegélyszolgálati tevékenység eredményeként jelentősen csökkent a munkaügyi döntőbizottságok elé került munkaügyi viták száma, ugyanakkor meggyorsult és szinvonalában emelkedett a tanácsi ügyintézés.

Magyar [illegible]

38

III.

A kedvező tapasztalatok a szakszervezeti jogsegélyszolgálat továbbfejlesztését és általánossá tételét indokolják:

1./ A jogsegélyszolgálatot minden olyan munkahelyen létre kell hozni, ahol a dolgozók ezt igénylik, és a jogsegélyszolgálat eredményes müködéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztositottak.

2./ Meg kell őrizni és erősiteni kell a jogsegélyszolgálat szakszervezeti jellegét. A bizottsági forma fenntartása indokolt. A bizottságban mindenütt vegyen részt jogász is. Képviseleti tevékenységet - a szakszerüség érdekében - csak jogtanácsos vagy ügyvéd lásson el.

3./ A jogsegélyszolgálat legfontosabb feladata továbbra is a jogi tájékoztató, felvilágositó, tanácsadó munka legyen. A SZOT irányelvben meghatározott tevékenységi kör bővitése nem szükséges. Vagyonjogi ügyekben általában a tanácsadásra kell szoritkozni. Végrendelet készitése egyáltalán nem, ingatlan adás-vételi szerződés készitése pedig csak a vállalati lakás- vagy üdülőépitési akció keretében indokolt.

4./ A jogsegélyszolgálattal összefüggő kérdéseket jogszabályban kell rendezni.

Rácz Sándor

/ Rácz Sándor /

Magyar Országos Levéltár

359

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁGA
TÁRSADALOMTUDOMÁNYI INTÉZETE
1088 Budapest VI., Benczúr u. 33.
Telefon: 228-634, 429-372

KAO/3421/75

Budapest, 19 .....

Ikt. sz.: .....

MSZMP KB Közigazgatási és Adminisztrativ O.
Rácz Sándor elvtársnak

B u d a p e s t

Kedves Rácz Elvtárs!

Csatoltan visszaküldöm a betekintésre kapott anyagokat. Szerintem jó a Határozati javaslat, a szöveghez néhány helyen megjegyzést füztem, inkább a további gondolkodás végett.

Budapest, 1975. november 18.

Elvtársi üdvözlettel

Melléklet:
1/ Előterjesztés a Koordinációs Értekezletre
2/ előterjesztés a Minisztertanácshoz
3/ Minisztertanácsi határozattervezet

/: Lakos Sándor :/

2 pld sel Biszku elvtárs

SZIGORUAN BIZALMAS !
Bp., 1975. november 12.
Kad/37/23/1975. sz.
Készült: 1 + 8 példányban

1. Rendőrgyűlkösség
Itélet – ellentmondás.
2. Körvélemény – nyomtr.

Varga Zoltánné

A Koordinációs Bizottság
m u n k a t e r v e
1975. november és december hónapokra

1975. november 10.

1./ Tájékoztató a jogsegélyszolgálat tapasztalatairól és a kiterjesztésre vonatkozó javaslatokról.

Előterjeszti: Rácz Sándor elvtárs.

1975. december 1.

1./ Tájékoztató az NDK-ban dolgozó fiatal magyar állampolgárok által elkövetett büncselekményekről.

Előterjeszti: Szijártó Károly elvtárs.

2./ Az erőszakos és garázda jellegü büncselekmények alakulása /különös tekintettel a rablásokra/.

Előterjeszti: Benkei András elvtárs.

1975. december 15.

1./ A gazdálkodás körében elkövetett büncselekmények bünüldözési tapasztalatai.

Előterjeszti: Korom Mihály elvtárs.

2./ A biróságok káderhelyzetének időszerü kérdései.

Előterjeszti: Korom Mihály elvtárs.

374

Magyar Országos Levéltár

1975. december 22.

1./ A közlekedési vétségek és szabálysértések elbirálásánál kialakult gyakorlat egyes kérdései.

Előterjeszti: Benkei András elvtárs.

2./ Az 1974-1975-ben történt rendőri fegyverhasználatok törvényességének értékelése.

Előterjeszti: Szijártó Károly elvtárs.

375

2 pld sel. Borus elvtárs

SZIGORUAN BIZALMAS !
Bp., 1975.november 4.
Kad/37/22/1975.sz.
Készült: 1+ 8 példányban

Varga Zoltánné

Dr. Tóth Lajos

A Koordinációs Bizottság
m u n k a t e r v e
1975. november és december hónapokra

1975. november 10.

1./ Tájékoztató a jogsegélyszolgálat tapasztalatairól és a kiterjesztésre vonatkozó javaslatokról.

Előterjeszti: Rácz Sándor elvtárs

1975. ~~november 24.~~ / dec. 1.
Tájékoztató a NDK-ban dolgozó fiatal magyar állampolgárok által elkövetett bűncselekményekről.
1., ~~2.~~/ ~~A bíróságok káderhelyzetének időszerű kérdései.~~
Előterjeszti: Sajátó Károly e.
~~Előterjeszti: Korom Mihály elvtárs~~

2., ~~1.~~/ Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények alakulása /különös tekintettel a rablásokra/.

Előterjeszti: Benkei András elvtárs

1975. december ~~8.~~ 15.

1./ A gazdálkodás körében elkövetett bűncselekmények bűnüldözési tapasztalatai.

Előterjeszti: Korom Mihály elvtárs

2., A bíróságok káderhelyzetének időszerű kérdései
Előterjeszti: Korom Mihály et.

Magyar Országos Levéltár

372

1975. december 22.

1./ A közlekedési vétségek és szabálysértések elbírálásánál kialakult gyakorlat egyes kérdései.

Előterjeszti: Benkei András elvtárs

2./ Az 1974-1975-ben történt rendőri fegyverhasználatok törvényességének értékelése.

Előterjeszti: Szíjártó Károly elvtárs

Magyar Országos Levéltár

373